

Openbare basisschool

De Speurneus

Haaselt 3, 6374NJ, Landgraaf, tel. 045-5691510

Anti-Pestprotocol obs de Speurneus 23BX

ANTI-PESTPROTOCOL

Doel van dit anti-pestprotocol

Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig kunnen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen;

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen van onze school in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan;

Door regels en afspraken vast te leggen en zichtbaar te maken in een Pestprotocol, kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken;

- ***Leerkrachten en oudergeledingen van onze school onderschrijven gezamenlijk dit protocol.***

1. Pesten of plagen?

OBS de Speurneus is een gemeenschap waar kinderen en volwassenen met elkaar leren, met elkaar leven en met elkaar werken. Meestal gaat dat goed, maar af en toe kan dat ook problemen geven. Kinderen worden geplaagd of -en dat is ernstiger- ze worden gepest. Hoewel plagen ook heel vervelend is en er zeker ook adequaat gereageerd, dan wel gehandeld moet worden, is dat veelal incidenteel. Pesten daarentegen heeft vaak een min of meer structureel karakter.

Pesten is een verschijnsel dat zich voordoet op alle plaatsen in onze samenleving waar mensen –en dus ook kinderen- met elkaar leven en met elkaar werken.

Pesten komt voor in veel verschillende vormen. De bekendste vormen zijn: uitlachen, bedreigen, chanteren, eigendommen wegnemen, beschadigen of verstoppen. Maar ook buiten sluiten, overslaan, niet mee mogen doen aan een bepaalde activiteit of alleen mogen meedoen of meespelen onder bepaalde voorwaarden, kunnen onderdeelen zijn van pesten.

Er zijn verschillende partijen betrokken bij het pesten. In de eerste plaats natuurlijk de gepeste en de pester. Maar ook de (zwijgende) omstanders zijn bij het pesten betrokken, soms actief en soms passief. Verder spelen leerkrachten en ouders een belangrijke rol.

Om te zorgen dat het pesten op onze school vermindert of stopt hebben we op onze school gekozen voor een vijfsporenaanpak. Dit houdt in dat er tegelijkertijd aandacht is voor, en activiteiten zijn gericht op:

1.de gepeste

2.de pester

3.de groep

4.de leerkracht(en)

5.de ouders

Omdat bij pesten kinderen blijvende psychische of fysieke schade kunnen oplopen, is het van belang dat hierover met elkaar duidelijke afspraken worden gemaakt en dat de partijen elkaar ook kunnen aanspreken op het naleven van die afspraken.

Deze afspraken zijn opgenomen in dit Pestprotocol. Verschillende afspraken, maar ook regels, zijn in de verschillende groepen met de kinderen besproken en ook opgenomen in de groepsmappen. Het protocol omvat ook een stappenplan, waarin onze procedures zijn vastgelegd.

2. Pesten op school, hoe gaan we daar mee om?

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook op onze school. Het is een probleem dat wij, als schoolteam, onder ogen willen zien en dat wij op onze school serieus willen aanpakken. Daaraan zijn wel enkele voorwaarden verbonden.

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, de pesters en de zwijgende groep), de leerkrachten en de ouders of verzorgers (hierna genoemd: de ouders).

Onze school moet uiteraard proberen om pestproblemen te voorkomen. Los van de vraag of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen de regels kunnen worden vastgesteld en besproken. Daarom ook wordt op school gebruik gemaakt van de methode 'Goed gedaan'. Het onderwerp 'Pesten' komt in deze methode in de verschillende groepen regelmatig aan de orde. In het Leerlingvolgsysteem wordt 2

maal per jaar voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van alle leerlingen een signaleringslijst (Viseon) ingevuld.

Als pesten voorkomt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en daarin duidelijk stelling nemen.

Wanneer pesten, ondanks alle inspanningen toch weer voorkomt, moet de school beschikken over een directe aanpak.

Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt, of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan is inschakeling van een vertrouwenspersoon noodzakelijk. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en eventueel het bestuur adviseren.

Op onze school is een vertrouwenspersoon aangesteld. Dit is mevrouw J. Toussaint
Zie ook: Schoolgids.

3. Pesten en omgaan met elkaar

Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, de rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. kunnen aan de orde komen tijdens de lessen sociaal emotionele vorming of in kring- of klassengesprekken. Ook andere werkvormen zijn daarbij goed bruikbaar: spreekbeurten, rollenspelen, het met elkaar afspreken van regels over het omgaan met elkaar en andere groepsopdrachten.

De rol van de leerkracht en van de ouders in de thuissituatie is ook van groot belang. Er zal minder worden gepest in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies uitgesproken worden en niet met geweld worden opgelost. Agressief gedrag van leerlingen, leerkrachten en van ouders wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten behoren duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke zaken.

Een effectieve methode om pesten te stoppen, is het afspreken van regels door leerkrachten en leerlingen. Regels, die zijn besproken en vastgelegd in de groepsmappen, zullen van tijd tot tijd opnieuw naar voren moeten worden gebracht om te voorkomen dat ze op de achtergrond raken of (misschien) 'vergeten' worden.

Welke aspecten van pesterijen kan een leerkracht in de klas signaleren?

- een klasgenoot krijgt voortdurend ergens de schuld van;
- er worden briefjes doorgegeven;
- er worden beledigende of vervelende opmerkingen gemaakt over een kind of over bijvoorbeeld de kleding van een kind;
- er worden kinderen buitengesloten, geïsoleerd van de groep;
- er wordt (altijd) een bijnaam gebruikt en nooit de eigen naam;
- er worden bezittingen afgepakt, vernield of ontvreemd;

- er worden kinderen na schooltijd opgewacht of achtervolgd.

Deze lijst is niet volledig en kan ongetwijfeld aangevuld worden met andere signalen van pesten

4. Aanpak van ruzies en pestgedrag in vier stappen.

- Stap 1: Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten, proberen zij het probleem eerst zelf op te lossen.
- Stap 2: Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (en wellicht verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht om het probleem aan de meester of juf voor te leggen. We noemen dit in de klas niet "klikken".
- Stap 3: De leerkracht brengt beide partijen bij elkaar voor een verhelderinggesprek en probeert samen met hen de ruzie of pestering op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.
- Stap 4: Bij herhaaldelijk ruzie- of pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest of ruzie maakt. De fases van "bestrafen" treden nu in werking. (zie ook "consequenties" fase 1.) Ook wordt de naam van de ruziemaker/pester in de Zorgmap genoteerd. Bij deze melding geeft de leerkracht een korte beschrijving van de toedracht. De ouders worden op de hoogte gebracht van het ruzie/pestgedrag. Een kopie van het verslag wordt bewaard in de leerling dossiers van de leerlingen die betrokken zijn bij de melding. Leerkrachten en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een goede oplossing voor het probleem. Van dit gesprek wordt een verslag gemaakt en de afspraken worden vastgelegd en de door ouders en door de school ondertekend. Het verslag wordt bewaard in het leerlingendossier.

5. Consequenties

Het is van groot belang dat een leerkracht duidelijk stelling neemt in deze problematiek. Dat geeft duidelijkheid naar alle betrokkenen. Stelling nemen betekent ook, dat de leerkracht sancties kan opleggen of de pester of ruziemaker kan straffen.

De straf bestaat uit **5 fases**, afhankelijk van hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn/haar gedrag.

Fase 1: (start bij stap 3) de school

- *een of meerdere pauzes binnenblijven, waarin de leerling een bepaalde (verplichte) activiteit moet verrichten;*
- *nablijven (gesprek met de leerkracht) tot alle kinderen vertrokken zijn;*
- *een schriftelijke opdracht maken, zoals een stelopdracht, over de toedracht en zijn/haar rol in het probleem;*
- *door een gesprek bewustwording bewerkstelligen, zodat de pester begrijpt wat hij/zij de gepeste aandoet;*

· *afspraken maken met de pester over gedragsverandering(en). De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere schoolweek, voor een afgesproken periode,*

-bijvoorbeeld 3 weken- aan de orde.

Fase 2: (stap 4) de ouders

Als voorgaande acties niets uithalen volgt een gesprek met de ouders. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd op de journaalbladen en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3: externe hulp

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld. Bijvoorbeeld de schoolarts, iemand van Maatschappelijke Dienstverlening of deskundigen vanuit onderwijsstichting Movare.

Fase 4: de school, de ouders, het bestuur

Bij aanhoudend pestgedrag kan de leerling binnen de school (tijdelijk) in een andere groep geplaatst worden. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden. Een en ander geschiedt in nauw overleg met onderwijsstichting Movare.

Fase 5: schorsen en verwijderen

In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden. Voor dit protocol: zie onderdeel 'Schorsen en verwijderen' uit het Handboek van bestuur van onderwijsstichting Movare.

6.1 Begeleiding van de gepeste leerling

Uiteraard heeft een kind dat gepest wordt begeleiding nodig. Die begeleiding kan op verschillende manieren.

- Medeleven tonen: luisteren en vragen naar het verhaal van de gepeste leerling. Informeren, hoe en door wie het kind wordt gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat hij of zij zelf doet voor, tijdens of na het pesten. Huilen of heel boos worden is vaak een reactie die een pester wil uitlokken. Het is belangrijk om de gepeste in te laten zien, dat je ook op een andere manier kunt reageren. Er zou samen gezocht kunnen worden naar een andere manier van reactie, bijvoorbeeld dat het gepeste kind zich niet afzondert van de groep.
- Het gepeste kind laten inzien waarom een pester een kind pest.
- In overleg met het gepeste kind praten over en zoeken naar een oplossing.
- De sterke kanten van het gepeste kind benadrukken.
- Het gepeste kind prijzen als hij/zij zich anders opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s)
- Er op toe te zien dat het gepeste kind niet 'overbeschermd' wordt. Het gepeste kind moet namelijk niet in een uitzonderingspositie worden geplaatst.

6.2 Begeleiding van de pester

Ook de pester heeft begeleiding nodig. Die begeleiding kan uit verschillende vormen bestaan en is afhankelijk van de houding van de pester.

- Praten: zoeken naar de reden(en) van het ruzie- of pestgedrag. (Jaloezie, verveling, buitengesloten voelen ed. zijn veelvoorkomende redenen voor pestgedrag).
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Er op wijzen, dat het gepeste kind ook sterke (leuke) kanten heeft.
- Wijzen op de afgesproken –en vastgelegde- regels m.b.t. het pesten op onze school. Aangeven dat er gestraft wordt als een kind zich niet aan de regels houdt en dat het ‘beloond’ wordt (schouderklopje) als het kind zich wel aan de regels houdt.
- De pester duidelijk maken niet meteen kwaad te reageren, maar De ‘Stop-Eerst-Nadenken-houding’ te volgen. Met andere woorden: zelfbeheersing is erg belangrijk.
- Bij contact tussen school en ouders: elkaar informeren en overleggen. Is er, bijvoorbeeld in de thuissituatie, een oorzaak aan te wijzen voor het pestgedrag?
- Wijzen op –en eventueel inschakelen van- externe hulp, zoals schoolarts, huisarts, Maatschappelijke Dienstverlening of het volgen van een sociale vaardigheidstraining.

7.1 Afspraken en/of acties van leerkrachten

1. Elke melding van pesten bespreekbaar maken. Dit betekent:

- eerst de melding bespreken met het gepeste kind
- vervolgens een gesprek met de pester
- op grond daarvan: vervolgstappen vaststellen / nemen.

2. Elk geval van pesten in de groep bespreken (na overleg met de gepeste!) Dit betekent:

- bespreken of de groep er vanaf weet /wist
- bespreken wat de groep gedaan heeft of had kunnen doen
- er achter zien te komen waarom de groep niets gedaan heeft
- afspreken hoe het in de toekomst zou moeten gaan

3. Het pestprobleem bespreken met de Intern Begeleider. Dit betekent:

- verslag doen van de gesprekken met de gepeste en de pester
- bespreken van de gang van zaken in de klas of in de groep
- bespreking van de voortgang; welke afspraken zijn gemaakt?
- indien noodzakelijk en/of gewenst kan de Intern Begeleider een advies geven

4. Afgesproken sancties worden duidelijk toegepast. Dit betekent:

- zo spoedig mogelijk de afgesproken straf toepassen
- sancties zijn afhankelijk van leeftijd en frequentie van pestgedrag

5. Zorgen voor begeleiding van pester en gepeste. Dit betekent:

- i.s.m. Intern Begeleider wordt een adequate vorm van begeleiding (intern of extern) gezocht
- ouders worden over e.e.a. ingelicht (zie ook: 7.3 Afspraken acties leerkrachten/school naar ouders)

Afspraken / acties van leerkracht / school naar ouders

1. De leerkracht heeft een gesprek met de ouders van het gepeste kind. Dit betekent:

- ouders informeren en horen over het probleem
- vergroten van inzicht en bespreken van mogelijke achtergronden
- duidelijkheid krijgen over de omvang en de feiten
- op grond daarvan: vervolgstappen vaststellen, nemen

2. De leerkracht heeft een gesprek met de ouders van het pestende kind (eventueel in aanwezigheid van de IB-er). Dit betekent:

- ouders op de hoogte stellen van het probleem
- vergroten inzicht, bespreken van mogelijke achtergronden
- duidelijkheid verschaffen over omvang/ feiten
- op grond daarvan: vervolgstappen vaststellen, nemen

3. De leerkracht overlegt met IB-er en/of directie over vervolgstappen. Dit betekent:

- wat gaat de leerkracht er verder in de groep aan doen?
- moet de IB-er iets met gepeste, pester of groep doen?
- op grond van bovenstaande: vervolgstappen vastleggen

4. De leerkracht houdt een tweede gesprek met de ouders van de direct betrokkenen. Dit betekent:

- ouders op de hoogte brengen van plan van aanpak
- doornemen van de maatregelen
- bespreken van eventuele ondersteunende actie door ouders van beide leerlingen
- vervolgspraken maken

7.2 Afspraken van / voor leerlingen

1. Wij hebben respect voor elkaar. Dit betekent:

- We zijn niet allemaal gelijk; we accepteren elkaar in het anders zijn.
- Je moet rekening houden met de gevoelens van een ander.
- Je mag niet iemand uitlachen.
- Als iemand aangeeft dat hij/zij iets niet leuk vindt, moet je direct ophouden.
- Je mag niet schoppen, slaan, duwen of aan kleren trekken.
- Je mag geen vervelende opmerkingen maken over het uiterlijk of de kleding van iemand anders.

2. Wij vinden het erg dat er gepest wordt en daarom vertellen wij het. Dat is geen klikken. Dit houdt in:

- Praat erover als je weet dat iemand gepest wordt.
- Vertel het thuis of op school als je zelf gepest wordt.
- Wees eerlijk.

3. We helpen iemand als hij of zij hulp nodig heeft. Dit betekent:

- We willen iedereen echt helpen en daarbij geen partij kiezen.

4. Wij sluiten niemand buiten. Dit betekent:

- Nieuwe kinderen willen we goed ontvangen en opvangen; zij zijn ook welkom op onze school.
- Iedereen mag meespelen (maar je moet je natuurlijk wel aan de spelregels houden!)
- Je mag best een andere mening hebben.

5. Wij bedreigen en chanteren elkaar niet. Dit betekent:

- Je mag een ander niet iets onder dwang laten doen.
- Je mag geen kinderen opwachten na schooltijd met de bedoeling hen te plagen of te pesten.

6. Wij komen niet aan de spullen van een ander. Dit betekent:

- Je mag niet iets afpakken dat van een ander is
- Je mag geen dingen stukmaken, die van een ander zijn.

8.1 Adviezen aan de ouders

1. Ouders van kinderen die gepest worden:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt maar op straat of bij de sportvereniging, probeert u dan contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positief te stimuleren ('schouderklopjes') kan het zelfrespect van uw kind vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport (of een andere activiteit), waarbij meerdere kinderen betrokken zijn.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

2. Ouders van kinderen die pesten:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek, ieder kind kan wel eens 'pester' worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pestgedrag te komen.
- Maak uw kind duidelijk wat het pesten voor het andere kind betekent.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport (of een andere activiteit), waarbij meerdere kinderen betrokken zijn.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak het kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat.

3. Adviezen aan alle ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

8.2 Afspraken en/of acties van ouders

1. Als ouders de indruk hebben, dat hun kind minder graag naar school gaat of vage klachten heeft, nemen zij contact op met de leerkracht. Dit betekent:

- Stel de leerkracht hiervan op de hoogte.
- Neem kennis van visie en ideeën van de leerkracht.
- Overleg over het wel of niet ondernemen van actie en praat over de gewenste actievorm.

2. Als ouders de indruk hebben, dat hun kind gepest wordt, zelf pest of dat er in de groep van hun kind gepest wordt, nemen zij dat serieus. Dit betekent:

- Stel de leerkracht hiervan op de hoogte.
- Bespreekbaar (proberen) te maken bij eigen kind.
- Zo objectief mogelijk naar het verhaal van eigen kind luisteren.
- Stelling nemen tegen pestgedrag.

3. Ouders werken mee aan een door school voorgesteld overleg en aan een, met de school besproken, plan van aanpak. Dit betekent:

- Ouders zijn bereid het pestgedrag aan te pakken en te stoppen.
- Er moet sprake zijn van een open en reële houding naar school en naar het kind.

4. Voor ouders (en ook voor kinderen) geldt: als je er niet met de eigen leerkracht over wilt praten, neem dan contact op met een andere leerkracht, de Intern Begeleider, de directeur of de vertrouwenspersoon van de school. Dit betekent:

- Ouders moeten bereid zijn er in elk geval melding van te maken.
- Zij onderschrijven het belang om erover te praten.